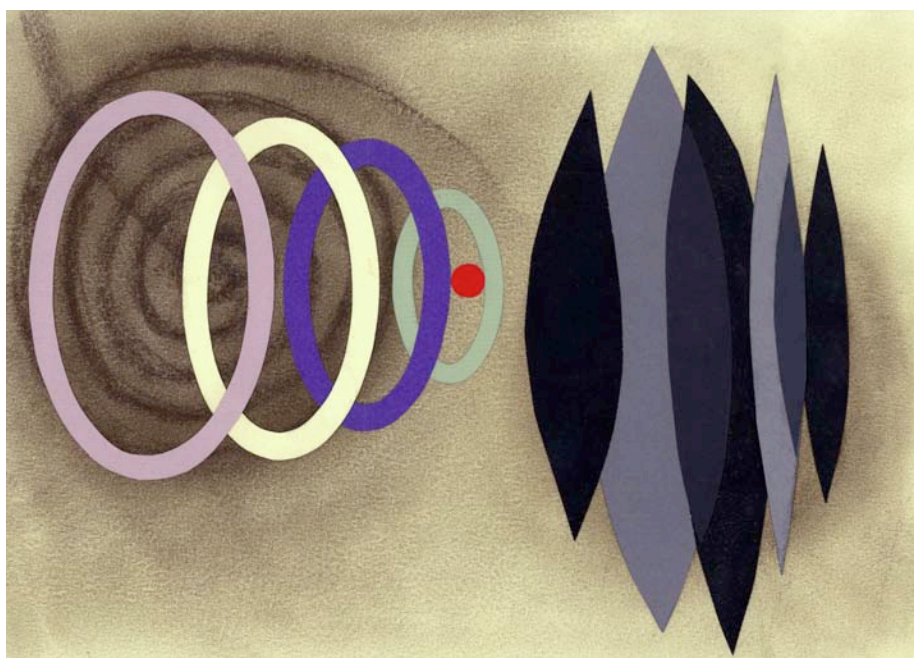

CARÀCTERS

ÉS UNA REVISTA DE LLIBRES

I AQUEST N'ÉS EL NÚMERO **54**

Toni Maestre: «Slow thinking» (sobre *Cròniques interessades*, de Vicent Alonso).

Alicia Toledo: «La família és això i allò altre», sobre l'obra de Muriel Villanueva i Perarnau.

Articles de Joan Josep Isern, Manuel Matoses, Antoni Gómez, Joan Todó, Marc Romera, Rafa Gomar, Vicent Flor, Rubén Luzón, Núria Cadenes...

Neus Ortega Molinos i Xavier Martínez Villarroya: «Mèxic parlà català aquest octubre».

Vicent Sanchis: «Una crisi general i una impotència local. El mercat de la premsa en català dins el mercat global».

Xavier Aliaga: «La batalla de la cultura».

Ximo Espinós: «La matèria de què està feta la vida» (sobre *El dietarisme català entre dos segles*, d'Anna Esteve Guillén).

Pau Gener Galin tria Diane Di Prima.

Entrevista a Joaquim Molas, per Pere Antoni Pons.

Pàgines centrals dedicades a Mercè Ibarz

SEGONA ÈPOCA - GENER 2011

SEGONA ÈPOCA GENER 2011

núm. 54.

Edita:

Publicacions de la
Universitat de València

Direcció:

Eduard Ramírez Comeig

Coordinació:

Francesc Calafat, Gustau Muñoz,
Pere Antoni Pons, Begonya Pozo, Àlicia Toledo

Col·laboradors:

Sam Abrams, Joan Elies Adell,
Rafael Alemany, Vicent Alonso,
Francesc Ardolino, Enric Balaguer,
Carme Barceló, Josep Lluís Barona,
Arantxa Bea, Adolf Beltran, Vicent Berenguer,
Josep Bernabeu, Assumpció Bernal,
Pere Calonge, Lluís Calvo, Juli Capilla,
Ferran Carbó, Emili Casanova,
Jordi Colomina, Agustí Colomines,
Germà Colón, Maria Josep Escrivà,
Ximo Espinós, Antoni Ferrando,
Josep Antoni Fluixà, Antoni Furió,
Ferran Garcia Oliver, Lluís Gimeno,
Marc Granell, Carme Gregori, Albert Hauf,
Josep Iborra, Maite Insa, Joan Josep Isern,
Lluïsa Julià, Ramon Lapiedra, Gemma Lluch,
Josep Martines, Tomàs Martíñez,
Josep Martíñez Bisbal, Joan Manuel Matoses,
Lluís Meseguer, Abraham Mohino, Isabel
Clara Moll, Isabel Morant, Jacobo Muñoz,
Alexandre Navarro, Miquel Nicolás,
Vicent Olmos, Francesc Pérez Moragón,
Manuel Pérez Saldanya, Vicent Pitarch,
Joan Ponsoda, Susanna Rafart, Vicent Raga,
Ramon Rosselló, Pedro Ruiz Torres,
Josep Maria Sala Vallaura, Vicent Salvador,
Vicent Sanchis, Biel Sansano,
Vicent Simbor, Enric Sòria, Jaume Subirana,
Felip Tobar, Lourdes Toledo, Ferran Torrent,
Vicent Usó, Francesc Viadel, Pau Viciano,
Rafael Xambó, Júlia Zabala.

Disseny:

Albert Ràfols-Casamada

Redacció:

C/ Arts Gràfiques, 13 - 46010 València
Tel.: 96 386 41 15 - Fax: 96 386 40 67
E-mail: caracters@uv.es
<http://www.uv.es/caracters>

Il·lustracions d'aquest número:
Francesc Aracil i Pérez

Distribució:

Gea llibres (València i Castelló),
tel. 96 166 52 56
Gaia llibres (Alacant), tel. 96 511 05 16
Midac llibres (Catalunya), tel. 93 746 41 10
Palma Distribucions (Illes Balears),
tel. 97 128 94 21

Maquetació i Impressió:
ARO/ Imprensa

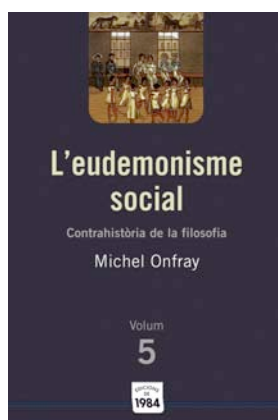
PVP: 3 euros
ISSN: 1132-7820

Dipòsit legal: V. 3755-1997

CARÀCTERS

LLIBRES RECOMANATS

Al Tall porta més de 35 anys d'activitat artística i musical, acompanyada d'una important repercussió social i cívica. Víctor Mansanet ha decidit fer un seguiment de la seua història i compartir aquest enfocament a *Al Tall. Música per a un poble* (Edicions Bromera), ben documentat i amb humor, com es pot comprovar ràpidament al glossari final. El llibre revisa l'evolució d'aquest projecte musical que ha recuperat la senzillesa i la melodia de la nostra tradició sonora, junt amb la sàtira i la ironia, per a fer-los vius i adaptar-los a l'actualitat, per a invitar-nos a participar, conviure, reflexionar... Mansanet considera que aquesta formació representa com cap altra «la veu d'un poble que canta i balla», i per a poder obtindre'n un tast particular el llibre inclou un CD amb 13 cançons del grup.

L'eudemonisme social (Edicions de 1984) és el volum 5 de la *Contrahistòria de la filosofia* de Michel Onfray, amb traducció d'Anna-Maria Corredor. Dins del projecte de l'autor de desmitificar vint-i-cinc segles d'escriptura institucional de la història de la filosofia, exposa la dimensió utòpica dels hedonismes liberals de les acaballes del s. XVIII i del s. XIX, amb els que pretén destacar la potencialitat dels hedonismes socialistes, comunistes, llibertaris i anarquistes. Contra la mitologia marxista Michel Onfray recupera les possibilitats d'un socialisme eudemonista que inaugura unes quantes fórmules modernes: feminista amb Flora Tristan, individualista amb John Stuart Mill, experimental amb Robert Owen, gnòstic, dionisiac i ecològic amb Charles Fourier, llibertari amb Mikhaïl Bakunin.

Enric Sòria recull una selecció dels seus escrits sobre literatura catalana d'ençà del 1997, en aquest llibre titulat *En el curs del temps. Un itinerari a través de vuit-cents anys de literatura catalana* (Editorial Moll). El resultat és un trajecte fascinant a través de tota la història de les lletres catalanes, un itinerari de troballes i d'entusiasmes, de descobertes i de discrepàncies, de reflexions, d'intuïcions i d'il·luminacions, que constitueixen un bell testimoni de reconeixement de la lectura com a forma de vida. L'amor de Sòria per la literatura se'ns mostra amb l'elegància i la precisió que fonamenten el seu estil, i com diu el mateix autor, un llibre és una carta, i sempre ens l'envia algú. En el curs del temps és, doncs, una carta d'amor a la literatura, i també, una incitació al diàleg amb un interlocutor de privilegi.

R. Gaiay

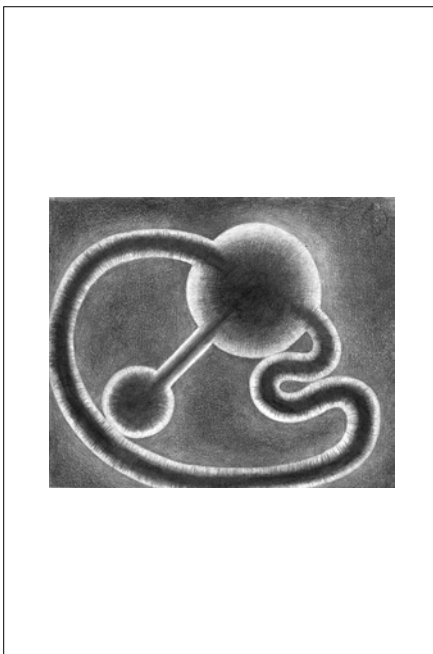
Francesc Aracil i Pérez (Guardamar del Segura, 1959) es dedica al dibuix, la pintura, el gravat calcogràfic i la fotografia. Ha fet diverses exposicions individuals i col·lectives a diferents ciutats de l'Estat espanyol, i a Estats Units d'Amèrica. Ha publicat treballs d'investigació històrica i artística. Ha estat professor de la Universitat de les Illes Balears en el Departament d'Arts Visuals, i en l'actualitat és professor de Dibuix a l'Escola d'Art i Superior de Disseny de València (des de 1987), on ha estat responsable de publicacions.

Compassos d'espera

Que es poden dir, i per tant escriure, coses amb sentit sobre música, d'una manera estèticament eficaç, tal i com defensa Guillem Calaforra a l'«Overtura» del seu recent llibre d'assaigs sobre música clàssica, *So i silenci*, és una qüestió fora de dubtes. Ara bé, que aquestes hagin estat escrites —o dites, si més no— en la nostra llengua, ja és un altre assumpte digne d'estudi. El mateix autor s'encarrega de recordar-nos al pròleg el fet que la literatura d'idees de temàtica musical en català és una qüestió de minories ínfimes. En efecte, només caldria fer una ullada a les prestatgeries de les nostres biblioteques, o de les principals editorials en català, per tal de constatar l'immens buit present —un silenci més— en allò que alguns anomenen des de la seva particular normalitat, la terra de la música i dels músics.

Per bé que la realitat més propera ens pugui convidar a pensar-ho, la reflexió escrita sobre l'art musical no és en absolut una raresa. Els mateixos compositors ens han deixat al llarg del temps una quantitat no gens desdenyable de literatura escrita al voltant dels temes més diversos, sovint relacionats amb les seves obres o les dels seus homòlegs. Els escrits (teòrics, crítics, estètics, filosòfics) de Richard Wagner, Claude Debussy, Hector Berlioz, Arnold Schoenberg o Pierre Boulez han contribuït amb escreix a l'edificació d'un nou lligam entre l'obra musical i el seu receptor, fruit d'una voluntat de pensar la música com si es tractés d'un objecte intel·lectual que reflecteix posicions ètiques, polítiques, epistemològiques i estètiques, dins d'un context cultural ple d'exigències artístiques, morals i socials en constant evolució. Tot i això, aquesta contínua reflexió al voltant del fet musical no és en absolut un afer exclusiu de compositors. Genis com Franz Schubert, Fryderyk Chopin o Maurice Ravel no van manifestar mai cap voluntat per deixar una obra escrita més enllà de la purament musical.

Tanmateix, sembla que aquest tipus de literatura ha estat una tasca més aviat pròpia de pensadors i escriptors entesos en la matèria (Stendahl, E.T.A. Hoffmann, Claude Lévi-Strauss, Vladimir Jankélévitch, T.W. Adorno o Edward Said han dit la seva amb excepcionals escrits relatius a la música i als músics), o bé de musicòlegs, els quals han estat per altra banda els principals responsables del gruix d'edicions en circulació a

França, Àustria i Alemanya, amb figures emblemàtiques com les de Maurice Fleuret, Hugo Riemann o Edward Hanslick. A més a més, als països anglòfons cada any veuen la llum un volum immens de publicacions de tot tipus (assaigs, monografies, memòries, enciclopedies, estudis crítics), algunes de les quals arriben fins i tot a rivalitzar en nombre amb el de la creació musical contemporània, la qual cosa no fa sinó confirmar la normalitat d'una situació que no passa de ser una sorprenent excepció a casa nostra.

L'autor ho remarca molt encertadament des de l'inici: els aficionats han de pagar sovint «una mena de peatge necessari», sota la forma d'un cert

nivell de tecnicisme en ocasions inevitable, de vegades fins i tot desitjable si no fos perquè no sempre tothom està disposat a acceptar-lo. La conseqüència natural no pot ser més insulsa... Ara una certa literatura de temàtica musical curulla d'arguments que no fan cap referència explícita al fenomen musical —amb els pentagrames o l'audició conseqüents—, ara una mena de temptativa fulletonesca que només persegueix, subreptíciament i incisiva, la transmissió dels prejudicis personals dels autors com si es tractés d'una realitat última inqüestionable —amb representants de luxe en aquest gènere com Alessandro Baricco amb les seves famoses vaques de Wisconsin.

Hi ha també, però, apostes assenyades com la de Calaforra, un autèntic *connaisseur* en matèria musical, les reflexions del qual ens arriben aquí sota la forma d'assaigs ben atapeïts d'idees amb una paleta de tonalitats que no fan sinó enriquir la ja de per si atractiva varietat d'uns temes tractats des dels angles més diversos i de les formes més originals i genuïnes. Des de l'exercici inaugural d'enfrontament de postures antagoniques (una dissertació polifònica entre defensors dels antics i dels moderns), fins als aforismes més brillants i subtils imaginables, tot sense ometre una petita dosi d'anàlisi musical quan hi pertoca, Calaforra ens dona l'exemple de com hom pot produir reflexió sobre una experiència estètica subjectiva d'una manera sublim, sense apartar les afinitats personals ni renunciar a la ironia o al sarcasme, en un intent reeixit de fer literatura de la bona amb ofici i qualitat. Un intent que ens arriba inevitablement com un bon cop d'aire fresc enmig del silenci a què ens han acostumat en matèria de literatura musical en llengua catalana.

A mitjans del segle passat Susan Sontag situava el silenci com la culminació última a la qual havia d'aspirar l'art. La materialitat de l'art havia esdevingut el seu propi impediment en el camí de l'artista cap a la tan anhelada transcendència, una llosa que només podia ser apartada mitjançant una via encaminada al silenci, un silenci emès en última instància per l'obra d'art, dins d'un negacionisme absolut. Però hi ha també d'altres silencis. Aquest llibre s'encarrega magistralment de fer-los més tolerables, més musicals.

Guillem Calaforra
So i silenci. Assaigs sobre música
Riurau editors, Barcelona, 2010
242 pàgs.
